

Stockholm 2025-08-15

Utrikesdepartementet
ud.imremiss@gov.se
ud.registrator@regeringskansliet.se

UD2025/08837

Byggföretagens yttrande avseende kommissionens meddelande om "Den inre marknaden: vår europeiska hemmamarknad i en osäker värld – En strategi för att göra den inre marknaden enkel, smidig och stark" (COM(2025) 500 slutlig)

Byggföretagen är de enskilda byggföretagens bransch- och arbetsgivarorganisation och organiserar ca 4 000 bygg-, anläggnings- och specialföretag.

Byggföretagen har tagit del av ovan rubricerat meddelande och lämnar synpunkter på de delar som har särskild koppling till byggsektorn och samhällsbyggandet. I övrigt ansluter vi oss till Svenskt Näringslivs remissvar.

Den europeiska ekonomin står inför flera stora utmaningar. En volatil handelspolitik, geopolitiska spänningar, klimatförändringar, en hög teknisk utveckling, höga energipriser, demografi, arbetskrafts- och kompetensbrist, strategiska beroenden och inte sällan en illojal internationell konkurrens. På samtliga områden skapar dessa kännbara utmaningar i bygg- och anläggningssektorn.

Byggkostnaderna har, sedan pandemins utbrott, ökat i den snabbaste takten sedan oljekrisen i början av 1970-talet. Det har fått bostadsbyggandet att tvärnita och även om kostnadsutvecklingen har dämpats är kostnadsnivån alltjämt problematiskt hög. Räntesänkningar bidrar nu till att en återhämtning kan påbörjas, men investeringarna i nya bostäder väntas att både 2025 och 2026 uppgå till ungefär hälften av nivån för 2021-2022. Övrigt byggande (lokaler och anläggningar) har en mer positiv utveckling och gynnas exempelvis av ökade satsningar inom försvar och rättsväsende. Mot denna bakgrund är det mycket välkommet med en långsiktig strategi med konkreta åtgärder för att bättre stärka den europeiska hemmamarknaden.

Kapitel 1 – The Terrible Ten

p. 1 Alltför komplexa EU-regler

Konkurrenskraftskontrollen är central i att säkerställa att ny och eller omarbetad lagstiftning blir koherent och de facto gynnar konkurrenskraften.

EU:s konsekvensanalyser vid antagande av EU-lagstiftning är uppenbart bristfälliga. De saknar ett helhetsperspektiv och det drabbar möjligheten till samhällsutveckling, överkomliga bostäder, tillväxt och grön omställning. Konsekvenser för samhällets aktörer måste beskrivas och beräknas så att medlemsstaternas och svenska intressen bättre kan tillvaratas.

Motsättningar mellan om inom regelverk omöjliggör hantering av målkonflikter mellan olika värden. Motstridiga krav och stuprörsreglering måste ersättas av avvägningsmöjligheter och helhetssyn. Byggföretagen har flera exempel på lagstiftning inom inte minst mark-, vatten- och energiområdet som inte överensstämmer med varandra. Det är således inte tillräckligt att eftersträva ”simpler rules” för att underlätta företagande eller ”harmonised rules” till undvikande av fragmenterade marknader inom unionen, utan också komma tillrätta med motsägelsefulla krav och mål. Byggföretagen betonar således vikten av att konkurrenskraftskontrollen får avsedd effekt, att den är djupgående och innefattar den breda ansats som krävs för att utreda lagförslagets faktiska följder.

Byggföretagen framhåller behovet av direktiv framför detaljreglerande förordningar så att medlemsländerna ges större ansvar att leva upp till uppsatta mål med möjlighet att utgå från nationella behov och förutsättningar. Det är ett sätt för unionen att minska regelbördan och förbättra möjligheterna för långsiktigt hållbar tillväxt.

Byggföretagen intar liknande synsätt beträffande ”lack of harmonised non-price criteria” som omnämns på s. 5. Många upphandlingar av bygg- och anläggningsentreprenader är styrda på ett sådant sätt att branschens erfarenhet, kompetens och innovationskraft inte tas tillvara. För att främja sektorns omställning till byggnation med nettonollutsläpp bör kommissionen snarare uppmuntra upphandlande organisationer att arbeta mer strategiskt med sitt kravställande.

p. 4 Erkännande av yrkeskvalifikationer

Det är endast ett fåtal svenska yrken som är reglerade i formell mening genom lagar och föreskrifter. Inom byggsektorn är exempelvis elektriker ett formellt reglerat yrke och ställningsbyggare omfattas av föreskrifter inom arbetsmiljöområdet. Även maskinförare kan anses utgöra ett reglerat yrke då viss kompetens krävs för att vara verksam som maskinförare på byggarbetsplatsen. I huvudsak är det arbetsmarknadens parter som i kollektivavtal har uppställt krav på utbildning eller yrkesbevis, och då är kompetenskravet snarare kopplat till en viss lönenivå. Även om yrkesbevisen inte är formellt reglerade så används principerna för reglerade yrken som utgångspunkt. Byggbranschens yrkesnämnd utfärdar efter prövning ett

erkännandeintyg för att validera den utländska kompetensen och kvalifikationerna.

Den gemensamma principen att erkänna allt slags lärande är en viktig grund i arbetet att främja kompetensförsörjningen i EU. Ännu är dock jämförbarheten mellan olika länders utbildningssystem outvecklat. Inte minst inom områden för arbetsmiljö och hälsa. Byggföretagen välkomnar förslaget att förbättra de digitala verktygen för att erkänna yrkesutbildningar.

Vi ser inget behov av ny EU-lagstiftning för att underlätta arbetstagares rörlighet, per se. Byggföretagen efterfrågar i stället ett ökat och förenklat digitalt informationsutbyte mellan medlemsländerna av verifierad information för att uppmuntra rörligheten av arbetstagare mellan medlemsländerna. Se mer under p. 9.

p.6-7 Fragmenterade regler om förpackningar, märkning och avfall samt Föräldrade harmoniserade produktregler och bristande efterlevnad

Byggföretagen delar bilden av att en splittrad lagstiftning om förpackningar, märkningar och avfall. Bygg- och anläggningssektorn har stor potential att öka cirkularitet och förebygga avfall genom att tillvarata befintliga material och produkter i högre utsträckning. Det kommer också att minska uttaget av jungfruligt material och säkra materialförsörjningen i ett beredskapsläge. Byggföretagen välkomnar kommissionens arbete på området och kommande initiativ.

p. 9 Betungande förfaranden för tillfällig utstationering av arbetstagare

Kommissionen konstaterar att föreligger en mängd olika datapunkter för företag att hantera bara i fråga om uppgiftsskyldighet i samband med utstationering. Byggföretagen efterfrågar dock ett generellt utökat och förenklat digitalt och tillförlitligt informationsutbyte mellan medlemsstater för att förbättra möjligheterna för företagen att kontrollera sina affärspartners över gränserna.

Avsaknaden av denna myndighetsinformation om företag och arbetstagare försvårar gedigna riskanalyser för så väl privata aktörer som för offentliga beställare. Riskanalyser förutsätter att informationen är offentlig, inte hemlig, enkelt tillgänglig och möjlig att analysera genom storskalig dataanalys.

Europol anger i sin rapport¹ att 86 % av den mest systemhotande kriminella verksamheten utnyttjar lagliga företagsstrukturer för sin olagliga verksamhet. För att komma till rätta med de utmaningar som samhället står inför är det därför mycket angeläget att tillgängliggöra myndighetsinformation samt inkorporera AI-teknik i processerna för bl.a. offentlig upphandling. Byggföretagen vill

¹ Europol, Leveraging legitimacy: How the EU's most threatening criminal networks abuse legal business structures (2024)

härvid understryka att EU-förslag om att införa begränsningar av antalet underentreprenörer i ett kontraktsled av flera skäl är olämpligt och inte kommer att ha avsedd effekt på den osunda konkurrensen inom byggsektorn.

Pågående initiativ som ESSPASS, Digital Wallet och E-declaration är mycket bra. Liknande initiativ bör tas fram inom ramen för paketet för rättvis arbetskraftsrörlighet. Paketet bör därvid fokusera på kontroller, uppföljning och tillämpning av existerande regelverk, med starkt fokus på informationsutbyte mellan medlemsstater och inkorporerande av AI-verktyg.

Kap. 2 - Stärka den europeiska tjänstemarknaden

Kommissionen föreslår som ett komplement till det allmänna tjänstedirektivet, sektorsspecifik tjänstlagstiftning för att stärka den inre marknaden. Därvid förslås en byggtjänstlag.

Det pågår flera mycket goda EU-initiativ som direkt påverkar bygg- och anläggningssektorn. European Strategy for Housing Construction, European Affordable Housing Plan samt flera initiativ på arbetsmarknadsområdet för att stärka rörligheten av arbetstagare och främja utbytet av byggtjänster på den inre marknaden. Tillsammans har dessa satsningar mycket goda möjligheter att falla väl ut och bana väg för en mer konkurrenskraftig byggmarknad i Europa med välmående människor. Kommissionen beskriver utmaningar som sektorn står inför, men de adresseras redan av andra pågående initiativ. Det saknas således anledning att i nuläget utforska ny särskild sektorslagstiftning.

Frågor med anledning av detta remissvar kan ställas till Carina Utterström Mace, EU-sakkunnig, carina.utterstrom.mace@byggforetagen.se alternativt 073 086 5841.

BYGGFÖRETAGEN

Catharina Elmsäter-Svärd

Verkställande direktör